

5.2 HYSE

5.2.1 FISKET I 2018

Tabell 1 gir en oversikt over forskriftskvoter, justerte kvoter, oppfisket kvantum og førstehåndsverdi fordelt på de ulike fartøygruppene i fisket etter hyse nord for 62°N i 2018. Førstehåndsverdien av hyse utgjorde nesten 1,5 milliarder kroner i 2018. Vi ser at det ved årsskiftet stod igjen cirka 18 500 tonn hyse, og det vil si cirka 16 % av justert kvote. Deler av gjenstående kvantum overføres til 2018, jf. kapittel 5.2.3 for mer detaljer om overføringer av kvoter fra 2018 til 2019.

Tabell 1: Forskriftskvoter, justerte kvoter, fangst og førstehåndsverdi i 2018 (tonn)

Fartøygrupper	Forskriftskvoter	Justerte kvoter ¹	Fangst	Rest	Utnyttelse (%)	Verdi (1.000 kr)
Trål totalt	37 797	37 875	39 331	-1 456	103,8 %	661 268
Gruppekvote torskestrål	37 047	37 125	38 754	-1 629	104,4 %	651 490
Gruppekvote seitrål	750	750	577	173	76,9 %	9 778
Konvensjonelle fartøygrupper totalt	63 185	74 063	54 273	19 790	73,3 %	800 020
Lukket gruppe:	47 151	56 854	35 218	21 636	61,9 %	407 150
<i>Fartøy under 11 meter hjemmelslengde</i>	<i>13 457</i>	<i>16 514</i>	<i>8 067</i>	<i>8 447</i>	<i>48,8 %</i>	<i>87 638</i>
<i>Fartøy 11 - 14,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>12 792</i>	<i>15 627</i>	<i>11 030</i>	<i>4 597</i>	<i>70,6 %</i>	<i>128 635</i>
<i>Fartøy 15 - 20,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>13 463</i>	<i>16 606</i>	<i>9 578</i>	<i>7 028</i>	<i>57,7 %</i>	<i>116 417</i>
<i>Fartøy 21 - 27,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>7 439</i>	<i>8 107</i>	<i>6 543</i>	<i>1 564</i>	<i>80,7 %</i>	<i>74 460</i>
Konvensjonelle havfiskefartøy	11 101	11 124	17 044	-5 920	153,2 %	372 983
Åpen gruppe	4 933	6 085	2 011	4 074	33,0 %	19 887
Forskning og undervisning	323	323	13	310	4,0 %	166
Rekreasjons- og ungdomsfiske²	300	300	300		100,0 %	541
Annet³			132	-132		971
Totalt	101 605	112 561	94 049	18 512	83,6 %	1 462 966

Kilde: Landings- og sluttседdelregisteret og konsesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet pr. 28. januar 2019

¹ Kvoter justert for kvotefleksibilitet, dvs. kvoteoverføringer fra 2017

² Registrert ungdoms- og rekreasjonsfiske utgjorde 67 tonn, men det legges til grunn at hele avsetningen ble tatt

³ Fangst som ikke kan plasseres på gyldige fiskeritillatelser

Torsketrålere og konvensjonelle havfiskefartøy ble fra årets begynnelse regulert med fartøyskvoter uten overregulering. Fiskeridirektoratet refordelte kvoter fra kystfiskeflåten til havfiskeflåten ved flere anledninger i løpet av året i samråd med fiskerinæringen for å legge til rette for at norsk totalkvote kunne tas. Dette er bakgrunnen for «overfisket» på cirka 1 600 tonn for torsketrålerne og cirka 6 000 tonn for konvensjonelle havfiskefartøy.

I lukket gruppe gjenstod cirka 21 600 tonn ved årets slutt, og det ble refordelt internt i lukket gruppe ved to anledninger. Tabell 2 viser overregulering i de enkelte lengdegruppene i løpet av året, og ingen lengdegrupper klarte å fiske tildelte andeler. All overregulering ble gitt som maksimalkvotetillegg.

Tabell 2: Overregulering i lukket gruppe i 2018

Hjemmelslengde	Største lengde	1. jan – 17. april	18. april – 20. mai	21. mai – 31. des
Under 11 m	Under 11 m	3 000 %	<i>Fritt fiske</i>	<i>Fritt fiske</i>
	Over 11 m	1 500 %	Fritt fiske	
11 - 14,9 m	Under 11 m	1 500 %	Fritt fiske	
	Over 11 m	750 %	<i>Fritt fiske</i>	
15 - 20,9 m	Under 11 m	900 %	2 000 %	
	Over 11 m	450 %	1 000 %	
21 - 27,9 m	Under 11 m	800 %	2 000 %	
	Over 11 m	400 %	1 000 %	

Åpen gruppe ble regulert med fritt fiske med garanterte kvoter i bunn gjennom hele 2018. Ved årets slutt gjenstod cirka 4 100 tonn av justert gruppekvote.

5.2.2 KVOTESITUASJONEN I 2019

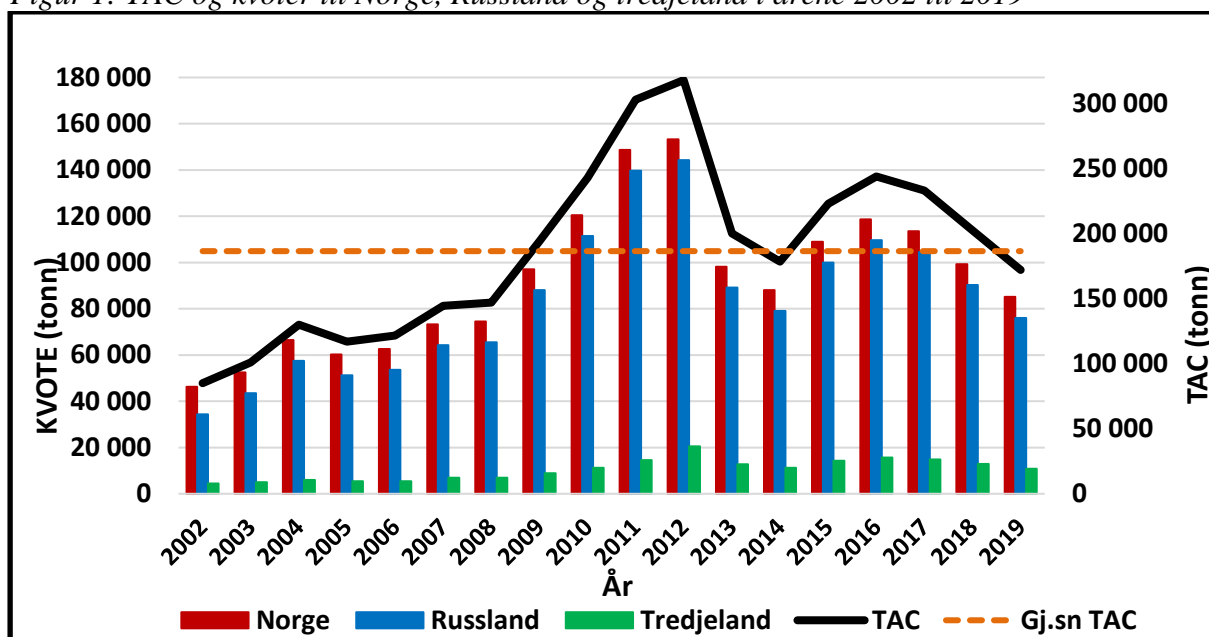
Tabell 3 viser totalkvoten av hyse fordelt på Norge, Russland og tredjeland i 2019 etter en overføring på 4 500 tonn fra Russland til Norge.

Tabell 3: Kvotesituasjonen for 2019 (tonn)

Land	Kvote (tonn)
Norge	85 080
Russland	76 080
Tredjeland	10 840
Totalt	172 000

Hysekvoten er kraftig redusert de siste årene etter rekordhøye kvoter for syv til åtte år siden. Det går frem av figur 1.

Figur 1: TAC og kvoter til Norge, Russland og tredjeland i årene 2002 til 2019

Totalkvoten inkluderer 4 000 tonn hyse til hver av partene som kan disponeres til forsknings- og forvaltningsformål. Av den norske kvoten har man valgt å disponere 313 tonn til forsknings- og undervisningsformål, 300 tonn til dekning av fangst innenfor ungdomsfiskeordningen og rekreasjonsfiske (fritids- og turistfiske) og 1 719 tonn til rekrutteringsordningen. Det er tilbakeført 1 609 tonn hyse til nasjonal kvote fra ubenyttet kvote avsatt til tredjeland. Dette innebærer en disponibel kvote til fordeling på norske fiskefartøy på 84 357 tonn. Den norske kvoten er videre fordelt med 32 056 tonn (38 %) til trål og 52 301 tonn (62 %) til fartøy som fisker med konvensjonelle redskaper.

5.2.3 KVOTEFLEKSIBILITET

Avtalen med Russland gir Norge adgang til å overføre inntil 10 % av hysekvoten angitt i vedlegg 3 i protokollen fra Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon mellom kvoteår. Det vil si at det ikke er overføringsadgang for kvoter avsatt til forskning og tredjeland. Dette innebærer at Norge har adgang til å overføre maksimalt 9 523 tonn hyse fra 2018 til 2019. Ved årsskiftet gjenstod 18 512 tonn, og dette innebærer at 8 989 tonn ikke kan overføres til 2019. Til tross for at Fiskeridirektoratet i løpet av 2018 ved en rekke anledninger justerte reguleringene i samråd med fiskerinæringen ved å refordele innad og mellom reguleringsgruppene for å stimulere til at norsk totalkvote kunne tas, ble ikke fiskemulighetene utnyttet fullt ut.

9 523 tonn ble overført til 2019-kvoten. 2 470 tonn ble overført innenfor de enkelte reguleringsgruppene, mens 7 053 tonn ble fordelt på gruppene etter etablerte fordelingsnøkler. For mer detaljer rundt overføringene fra 2018 til 2019 på total- og gruppekvote nivå se vedlagt notat om *Kvotefleksibilitetsordningen i fisket etter torsk og hyse – kvoteoverføringer fra 2018 til 2019*.

I reguleringen av fisket etter hyse er 2019-kvotene justert som følger:

Tabell 4: Forskriftskvoter, overføringer og justerte kvoter i 2019 (tonn)

Fartøygrupper	Forskriftskvoter 2019	Overføringer på gruppenivå	Overføringer på totalkvotenivå	Justerte kvoter 2019
Trål totalt	34 056	-1 554	2 680	35 182
Gruppekvote torske-trål	33 306	-1 629	2 680	34 357
Gruppekvote seitrål	750	75		825
Konvensjonelle	52 020	4 024	4 373	60 417
Lukket gruppe:	40 422	4 715	3 236	48 373
<i>Fartøy under 11 meter hjemmelslengde</i>	<i>11 464</i>	<i>1 346</i>	<i>913</i>	<i>13 723</i>
<i>Fartøy 11 - 14,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>11 232</i>	<i>1 279</i>	<i>841</i>	<i>13 352</i>
<i>Fartøy 15 - 20,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>11 417</i>	<i>1 346</i>	<i>955</i>	<i>13 718</i>
<i>Fartøy 21 - 27,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>6 309</i>	<i>744</i>	<i>527</i>	<i>7 580</i>
Konvensjonelle havfiskefartøy	10 414	-1 110	787	10 091
Åpen gruppe	1 184	419	350	1 953
Forskning og undervisning	313			313
Rekreasjons- og ungdomsfiske	300			300
Totalt	86 689	2 470	7 053	96 212

Når fangststatistikken for 2018 ansees for kvalitetssikret og komplett, så vil de justerte kvotene oppdateres. Dette skjer høsten 2019, men det forventes ikke store endringer.

5.2.4 REGULERINGSOPPLEGGET OG UTVIKLINGEN I FISKET

Tabell 5 viser forskriftskvoter, kvoter justert for kvotefleksibilitet, fangst og førstehandsverdi for 2019 pr. 29. mai 2019. Førstehandsverdien av hyse utgjør nesten 0,8 milliarder kroner hittil i 2019. Vi ser at det gjenstår nesten cirka 42 000 tonn av årets justerte kvote, og det vil si 43 %. På tilsvarende tidspunkt i 2017 og 2018 gjenstod henholdsvis cirka 68 000 tonn (53 %) og 60 000 tonn (53 %) av de norske totalkvotene. Fiskeridirektoratet anser det som lite sannsynlig at alle gruppekvoter blir utnyttet i løpet av 2019. Det er derfor i samråd med fiskerinæringen iverksatt justeringer i reguleringen for å stimulere til at minst 90 % av totalkvoten utnyttes. Samtidig kan vi trolig forvente en høyere kvoteutnyttelse i samtlige fartøygrupper i år sammenlignet med 2017 og 2018 som følge av at totalkvoten er redusert, jf. figur 1.

Tabell 5: Forskriftskvoter, justerte kvoter, fangst og førstehåndsverdi i 2019 (tonn)

Fartøygrupper	Forskriftskvoter	Justerte kvoter ¹	Fangst	Rest	Utnyttelse (%)	Verdi (1.000 kr)
Trål totalt	34 056	35 182	25 352	9 830	72,1 %	454 132
Gruppekvote torske-trål	33 306	34 357	25 045	9 312	72,9 %	448 266
Gruppekvote seitrål	750	825	307	518	37,2 %	5 866
Konvensjonelle fartøygrupper totalt	52 020	60 417	28 911	31 506	47,9 %	365 060
Lukket gruppe:	40 422	48 373	21 619	26 754	44,7 %	223 776
<i>Fartøy under 11 meter hjemmelslengde</i>	<i>11 464</i>	<i>13 723</i>	<i>2 929</i>	<i>10 794</i>	<i>21,3 %</i>	<i>31 924</i>
<i>Fartøy 11 - 14,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>11 232</i>	<i>13 352</i>	<i>6 488</i>	<i>6 864</i>	<i>48,6 %</i>	<i>69 554</i>
<i>Fartøy 15 - 20,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>11 417</i>	<i>13 718</i>	<i>7 627</i>	<i>6 091</i>	<i>55,6 %</i>	<i>85 267</i>
<i>Fartøy 21 - 27,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>6 309</i>	<i>7 580</i>	<i>4 575</i>	<i>3 005</i>	<i>60,4 %</i>	<i>37 031</i>
Konvensjonelle havfiskefartøy	10 414	10 091	6 511	3 580	64,5 %	133 678
Åpen gruppe	1 184	1 953	781	1 172	40,0 %	7 606
Forskning og undervisning	313	313	18	295	5,8 %	310
Rekreasjons- og ungdomsfiske²	300	300	300		100,0 %	406
Annet³			15	-15		116
Totalt	86 689	96 212	54 596	41 616	56,7 %	820 024

Kilde: Landings- og sluttседdelregisteret og konsesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet pr. 29. mai 2019

¹ Kvoter justert for kvotefleksibilitet, dvs. fra kvoteoverføringer fra 2018

² Registrert ungdoms- og rekreasjonsfiske utgjør 45 tonn, men det legges til grunn at hele avsetningen tas

³ Fangst som ikke kan plasseres på gyldige fiskeritillatelser

Det ble besluttet å øke torske-trålerne kvote av hyse med 2 000 tonn i bytte mot 1 000 tonn torsk til åpen gruppe fra årets begynnelse. Av trålkvoten på 34 056 tonn er 33 306 tonn fordelt til torske-trålerne, mens 750 tonn er fordelt til seitrålerne. Gruppekvote justert for kvotefleksibilitet går frem av tabell 5. Torske-trålerne ble fra årets begynnelse regulert med fartøykvoter uten overregulering med 391 tonn pr. kvotefaktor. Fra og med 15. mars har torske-trålerne vært regulert med maksimalkvoter på 430 tonn pr. kvotefaktor som følge av refordelt kvantum fra kystfiskeflåten for å legge til rette for at norsk totalkvote kan utnyttes best mulig. Det refordelte kvantumet utgjør cirka 3 500 tonn. Seitrålerne er regulert med fartøykvoter uten overregulering med 206 tonn pr. fartøy.

Fartøy med seitråltillatelse har fisket 306 tonn hyse hittil i år. Tidligere har denne fartøygruppen vært regulert med bifangstbestemmelser, men fra og med 2018 ble seitrålere tildelt fartøykvoter som også skal dekke behovet for bifangst. På tilsvarende tidspunkt i 2018 hadde seitrålerne fisket 368 tonn.

Torske-trålerne har fisket cirka 25 000 tonn, og det gjenstår cirka 9 000 tonn av den justerte kvoten, og det vil si cirka 27 %. På samme tid i 2017 og 2018 gjenstod henholdsvis cirka 18 000 tonn (36 %) og cirka 10 000 tonn (28 %) av justert gruppekvote. Det forventes at gruppekvote og store deler av refordelt kvantum fra kystfiskeflåten tas i løpet av året.

Konvensjonelle havfiskefartøy har 18 % av gruppekvote til konvensjonelle fartøy, og det vil si 10 414 tonn etter et kvotebytte på 1 000 tonn hyse mot 500 tonn torsk til åpen gruppe.

Fartøy med kvotefaktor 1,00 var ved årets begynnelse tildelt fartøykvoter uten overregulering på 114 tonn. I samråd med fiskerinæringen, besluttet fiskeridirektøren å refordele cirka 2 000 tonn hyse fra kystfiskeflåten til konvensjonelle havfiskefartøy for å legge til rette for at norsk totalkvote kan utnyttes. Konvensjonelle havfiskefartøy har siden 15. mars vært regulert med maksimalkvoter på 137 tonn pr. kvotefaktor. Pr. 29. mai har denne fartøygruppen fisket cirka 6 500 tonn, og det betyr at det gjenstår ca. 3 600 tonn av den justerte kvoten, og det vil si cirka 35 %. På samme tid i 2017 og 2018 gjenstod henholdsvis cirka 5 600 tonn (43 %) og cirka 4 600 tonn (41 %) av justert gruppekvote. Det forventes at gruppekvoten og store deler av refordelt kvantum fra kystfiskeflåten tas i løpet av året.

Fartøy i lukket gruppe er innplassert i Finnmarksmodellen etter hjemmelslengde, og hver lengdegruppe har egne gruppekvoter. Erfaring om kvoteutnyttelse de siste årene tilsier at det bør refores fra mindre kystfiskefartøy til større kystfiskefartøy ved årets begynnelse. Alle lengdegrupper er derfor tildelt overregulering allerede fra 1. januar. Overreguleringen er utdelt som maksimalkvoter og fartøyene har garanterte kvoter uten overregulering i bunn. Tabell 6 gir oversikt over overregulering i lukket gruppes fiske etter hyse i 2019. Sammenlignet med 2018 (tabell 2) ble det refordelt langt tidligere i lukket gruppe i inneværende år med fritt fiske for hele fartøygruppen allerede fra og med 15. mars for å legge til rette for at gruppekvoter og totalkvote kan utnyttes fullt ut.

Tabell 6: Overregulering i lukket gruppe i 2019

Hjemmelslengde	Største lengde	1. jan – 14. mars	15. mars - dags dato
Under 11 m	Under 11 m	3 000 %	<i>Fritt fiske</i>
	Over 11 m	1 500 %	
11 - 14,9 m	Under 11 m	1 500 %	
	Over 11 m	750 %	
15 - 20,9 m	Under 11 m	900 %	
	Over 11 m	450 %	
21 - 27,9 m	Under 11 m	800 %	
	Over 11 m	400 %	

Fartøy i lukket gruppe har 74 % (40 422 tonn inklusive avsetning til rekrutteringsordning) av kvoten til konvensjonelle fartøy. Fartøy i lukket gruppe har pr. 29. mai landet cirka 22 000 tonn. Det gjenstår således cirka 27 000 tonn av de justerte kvotene, det vil si cirka 55 %. På samme tid i 2017 og 2018 gjenstod henholdsvis 38 000 tonn (66 %) og 39 000 tonn (69 %) av gruppekvote. Lukket gruppe har i gjennomsnitt fisket cirka 19 000 tonn etter uke 21 de siste fire årene, og det vil trolig stå igjen en betydelig del av årets gruppekvote utover de 10 % som kan overføres på gruppenivå til 2020.

Tabell 7 viser antall deltakeradganger (aktive og passive) for fartøy i lukket gruppe med lasteromskapasitet under 500 m³ fordelt etter hjemmelslengde og største lengde pr. 15. mai 2019.

Tabell 7: Antall deltakeradganger (aktive og passive) for konvensjonelle fartøy i lukket gruppe hyse fordelt på hjemmelslengde og største lengde pr. 15. mai 2019

Antall deltakeradganger	Største lengde				Totalt
	Hjemmelslengde	0 - 10,9 m	11 - 14,9 m	15 - 20,9 m	
0 - 10,9 m	894	257	9	3	1 163
11 - 14,9 m	47	260	37	22	366
15 - 20,9 m	2	19	50	55	126
21 - 27,9 m		4	2	68	74
Totalt	943	540	98	148	1 729

Kilde: Konsesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet pr. 15. mai 2019

Fartøy i åpen gruppe har 8 % (4 184 tonn) av kvoten til konvensjonelle fartøy. Det ble besluttet at åpen gruppe skulle bytte bort 3 000 tonn hyse til havfiskeflåten mot 1 500 tonn torsk fra årets begynnelse i 2019. Fartøy i åpen gruppe har pr. 29. mai fisket cirka 800 tonn, og det gjenstår således cirka 1 200 tonn av den justerte gruppekvote og det vil si cirka 60 %. Fartøy i åpen gruppe har hatt fritt fiske etter hyse fra årets begynnelse med garanterte kvoter i bunn. Det forventes at åpen gruppe vil ta den justerte gruppekvote før årsskiftet.

I henhold til avtalen med Russland, kan Norge overføre 8 108 tonn hyse fra 2019 til 2020, og gitt forventet fisketakt fremover ser det ut til at Norge klarer å utnytte årets totalkvote. Prognosene ovenfor tyder på at det vil stå igjen cirka 5 000 tonn i lukket gruppe som ikke skal overføres på gruppenivå til 2020. Det er pr. i dag refordelt cirka 5 500 tonn til havfiskeflåten for å legge til rette for at norsk totalkvote utnyttes best mulig. Det kan dermed synes som om at det ikke er nødvendig at det iverksettes ytterligere tiltak. Dersom utviklingen i fisketakt endres i tiden fremover, vil Fiskeridirektoratet i samråd med fiskerinæringen vurdere endringer i reguleringsopplegget.